

Szerkesztőség:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca
1. szám — Ide intézendő a
lap szellemi részét érdeklő
minden közlemény és levelezés

Értéktelen levelet nem fogadunk el.

Kézi stot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre 8 korona.
Fél évre 4 korona.
Negyedévre 2 korona.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca
1. szám a. a. könyvnyomdában.
— Ide intézendők a kiadó hiva-
talt illető előfizetés, hirdet-
mény, nyilttér és egyéb felszám-
lások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor tér-
fogata 12 fillér.
Bélyegdíj minden beiktatás
után 60 fillér.

Nyilttér:

Egy sor 40 fillér.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: CSÜTÖRTÖKÖN.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legezészerűben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.**

Ünnep után.

A magyar közvélemény érdeklődése hovatovább mindig fokozottabb mértékben nyilvánul a márczius 15-iki ünnepélyek iránt. Ez érdeklődésnek eklatans példája Rimaszombat Egyesült protestans főgymnasiumunk ifjúsága évtizedek óta megszentelt a szabadság felvirradásának ünnepét s a kaszinó közveasorát tart, melyen lelkes szonoklatokkal méltányolják a nap jelentőségét. Hosszu időn át e két ünnepély szűk kerete foglalta magába közönségünk hódolatát. De pár év óta az érdeklődés mindig intenzívebb: községi és polgári iskoláink is az ünnepők sorába léptek s az itt lefolyó ünnepélyeket közönségünk évről-évre nagyobb figyelemmel kíséri. A polgári kör, mióta új díszes helyiségeit felavatta ugyszólván naponként magasabbra emelkedik hivatásának teljesítésében, minden irányu mozgalmi élénk rokonszenvet keltenek s így mi sem természetesebb, hogy márczius 15-iki ünnepélyes közveasorája a kör működésének egyik legszebb sikerét jelenti.

E jelenségekből jogosan következtethetjük azt, hogy a magyar nemzetnek e jóformán egyetlen általános érdekű ünnepnapja az osztatlan magyar nemzet közös ohajtásának megfelelőleg nemzeti ünneppé fog vállalni. Hisz a közvélemény önkéntes megnyilatkozása máris azzá avatta, mely nem is kíván e napon többet annál, hogy jogos ohajtása elismertessék s az ország törvénykönyvében is kifejezésre jusson.

Megéri-e ezt a mai nemzedék? Nem tudjuk. De azok a városunkban lefolyt iskolai ünnepélyek tanuskodnak arról, hogy a jövő nemzedék oly hazafias eszmékkel lesz szaturálva, melyek természetes következménye e tekintetben a siker kivívása. — Mert bár maga az ünneplő város is lángra lobbantotta lelkünkben a hazafias érzéseket, de a jövő reményeinek zsenge lelkesedése azt a hitet kelti fel bennünk, hogy a esemete, melynek ápolására, felnevelésére annyi gondot fordítunk, mint törzsökös fa drága gyümölcsöket fog teremni.

A különböző helyeken lefolyt hazafias ünnepélyekről következő tudósításaink számolnak be:

T Á R C Z A.

Márczius tizenötödikén.

Szárnyán a gyorsroptú időnek
Sok, sok év suhant már tova,
Mióta ébresztőid lönek
Szabadság! népek oszlopa.

Csillag tünt föl a magyar égen
Vakító fényes meteor
Hő vágya a magyarnak régen,
Mit magával hozott e kor.

A meteor élte rövid volt,
Sötét maradt helyén az ég . . .
Sok honfivér bár hasztalan folyt,
Sokáig nem tűndökle még.

Dicső eszmék, dicső harczeni
Mindent áldoztak a honért,
S lángzó honérzelmek sorsosi
Tövis arattak, nem babért.

Gyarló kor, gyarló nemzedéke!
E honszerelmet érted-e!?
Véges elméd vajjon elég-e,
Hogy el ne kábuljon belé!?

Kérünk kegyelmek atyja: Isten:
Szeresd hazánkat általunk!
E nap emléke lelkesítsen,
S acélozza szívünk s karunk

Omega.

Egy álom.

Irtá: K. S.

Megyei hivatalnok voltam elég szerény fizetéssel, de annál nagyobb kilátással, és szemeim előtt légvárak-

A leány-iskolában.

Itt is megtartották a nemzeti ünnepet a hagyományos hazafias felbuzdulással. Különben zálogot képez erre az intézet hazafias vezetősége és tanári kara, — de kivált Kathona Géza ur buzgalma, ki minden nemes és jó ügynek lánglelkű apostola — A nemzeti ünnepély d. e. 9 órakor folyt le. Megjelent azon Szabó György v. pogármester is, Nagy Ferencz iskolaszéki elnök, több iskolaszéki tag, és Józsa Antal kir. tanfelügyelő és nagyszámu közönség, mely zsufolásig megtöltötte a termet.

A nap fénypontja volt Kathona Géza tanár felolvasása a márcziusi napokról, a melyben az ő kiváló szellemének minden tudását latba vetette, hogy minél méltóbban tudja feltüntetni ama kornak jelentőségét a jövő reményei, a fiatal leányok előtt, kik egykor egy új generációt lesznek hivatva hazafias szellemben nevelni. A növendékek énekára a „Hymnusz“ éneklésével emelte az ünnepélyt. Popozsnyai M. II. oszt. növendék Pósa „Imáját a hazáért“ szavalta el nagy hatással. Pósa „Márczius ifjúság“ cz. költeményét Liptái M. II. oszt. növendék szavalta el sok sikerrel. Györy E. IV. oszt. növendék pedig Pósa „Szabadság ünnepén“ című versét pompás sikerrel adta elő. — A szép ünnepély a „Szózat“ éneklésével fejeződött be.

A közs. el. fiu-iskolában és az ipariskolában.

A rimaszombati közs. elemi fiu-iskola tanító-testülete és növendékei 1848. márczius 15-ének évfordulója alkalmából hazafias iskolai ünnepélyt rendeztek, mely minden tekintetben igen szépen sikerült. A számos érdeklődő szüle és tanügybarátokon kívül résztvettek az ünnepélyen Józsa Antal kir. tanfelügyelő, Meszlényi Zoltán segédtanfelügyelő, Nagy Ferencz iskolaszéki elnök, Baksay István, Czinke István, Szontagh Károly iskolaszéki tagok stb.

Az ünnepélyt a gyermekkar kezdte meg a Hymnus éneklésével, majd Váry János lépett az emelvényre s igen esimesan kidolgozott alkalmi beszédet mondott tüzzel és lelkesedéssel. Ezután Bódy Pál, Stehlnszky István és Nagy János V-ik osztálybeli tanulók olvasták fel Jókai Mór „Mint támadt a nemzeti hadsereg?“ című olvasmányát kellő hanghordozással és értelmesen. Majd Szabó József IV. oszt. tanuló Petőfi „Nemzeti dal“-át s végül Fekete Tibor Petyerdy Sándor „Szabadság“ című költeményét szavalták el, mind a ketten bátran, érzéssel és lelkesedéssel. A szép ünnepély a „Szózat“ elzengésével ért véget.

Este 6 órakor az iparos-tanoneziskola ifjúsága is megünnepelte a szabadság emlékünnept, melyen szintén Váry János volt az ünnepi szónok.

A főgimnáziumban.

A főgimnázium ifjúsága hagyományos lelkesedéssel ünnepelte meg a márczius idusát. — Az ifjúság keble-

ként elvonult a fizetés és a rangemelés, s a mi vágyaim netovábbját képezte, a fővárosba való áthelyezés.

Igy mult el egy év és már közeledett az ünnepek ünnepe, a boldogító, lélekemelő karácsony, midőn egy borús, zivataros napon irásztalomnál ülve, a jövőm rózsás kifestésében elmerültem, főnököm felszólítása által a rideg valóság tudatára ébredtem, mely egészen megtört azon lesújtó hír által, hogy Sárfalára helyezték át, és hogy a közelgő újév első napján foglaljam el új állásomat.

Ha valakit a mennyekből a pokolba sodornak, ha valaki, ki szeretve véli magát és megcsalatik, sem érezhet égetőbb fájdalmat s nagyobb esalódást, mint én.

Sárfalára! Ki nem halotta Sárfalva hírét? Hisz ez hivatalnokaink Szibériája volt, mert aki odakerült, egyhamar nem szabadult onnan és bátran gondoskodhatik sírhelyről az ottani temetőben, mert Sárfalváról élve még senki sem került ki.

Ilyen kegyetlenül játszott velem a sors, ilyen igazságtalanul szemelt ki engem áldozatul.

Elvoltam keseredve, megvoltam törve, tompa fájdalmaim és önmegadás vett rajtam erőt.

Ilyen hangulatban töltöttem a szent estét barátaim körében, kik enyhíteni akarták kétségbeejtő fájdalmaimat s vigasztalásra adták magukat, de hiába: nem fogott termékeny talajra, mert tisztába voltam sorsommal, tudtam, hogy rám nem eresztí többé sugarait a szerenese és a remény napja, hogy képzelt jövőm, boldogságom csakugyan légvár volt, mely csak elmémben honolt és mely sohasem fog teljesülni.

Elbucsuztam ismerőseimtől, összeesomagolva esekély holmimat, indultam a nehez utra, és hidd el, kedves olvasóm, hogy olyan ut volt az rám nézve, mint a hajótöröttre a hajó elsüllyedése után a lélekvesztőn való erőködése a part elérése czéljából, mert tudja, hogy halálnak van szentelve, tudja, hogy csak csoda mentheti meg és mégis erőlködik, kapaszkodik, dolgozik, míg az éhség

a hazafiaság eszméi iránt táplált rajongó lelkületének minden érzelmét latba szokta vetni e napon, hogy tün-teszen hazafias érzelmeivel, felidézze méltóképen azon korszaknak emlékeit, a melyen ma is minden alkotmányos intézményünk alapszik. — Szüksége is van az ifjúságnak ama korszak minél élénkebb felidezésére, hogy mint maradandó szellemi kincsét vigye az élet útjára legfőbb és leghazafiasabb tökének.

Az ifjúság ünnepélye külsőleg is ünnepiesen jelentkezett.

A városkernél csoportosult, és onnan nemzeti lobogók alatt a Rákóczy-induló hangjai mellett vonult végig szép sorokban a főgimnázium épülete felé, a hol a tornaacsarnokban folyt le a hazafias ünnepély.

A tornaacsarnokot ezen alkalommal nemzeti zászlókkal gazdagon díszítették fel, a termet pedig zsufolásig megtöltötte városunk és vidékének művelt közönsége. Megkapó volt, hogy a hölgyek nemzeti szalaggal gazdagon díszítve jelentek meg: a legszebb ékszer viselték így, amit magukra ölthettek a nemzeti ünnepre.

Az ünnepély az ifjúsági daloskör énekével kezdődött, a „Hymnusz“ mélységes akkordjaival, az ifjúság karát Matócsy Pál vezette, kit kiváló érdem illet meg a praecis vezetésért.

Ezután Dr. Veres Samu tanár tartotta meg elnöki megnyitó beszédét.

Magas műveltségének egész teljét vetette latba, hogy minél méltóbban tárgyalja a nap jelentőségét, és el kell ősmernünk, hogy magasroptú beszéde egyik remek alkotása volt az ő kiváló szellemének.

A szép megnyitót a következőkben ősmertetjük:

Naggyérdemű ünneplő közönség! Nemes ifjúság!

Ezelőtt 49 esztendővel ép e napon teljesedett be mindaz, amit a magyar nemzet kívánt: kivirta szabadságát s letördelte lelkiismeretének és gondolatának béklyóit. Oly órákat élt át e napon, melyek a nemzetek élettörténetében a legtrikábban szoktak előfordulni, midőn a honfiai lelkesedés háttérbe szorított minden magánérdeket, midőn a nemzet tagjaiban az együttérzésnek lángjai összeesapódtak s e lángok égő fényében a jövő boldogság képe ragyogott, midőn a lelkesedés által kormányzott akaraterő a legszentebb czél szolgálatában állott ki a sikra, hogy önmagát érvényesítse s nemes munkája sólyom-szárnyakon hírül adta a világnak, hogy egy maroknyi nemzet a hosszú ezredévig tartó ismeretlenség homályából életre kelt s részt kér magának az európai civilizációból. Szébb volt e nap egy tündéralomnál, melyet a költő szertelen képzelete előnkbe rajzol, mert igaz volt; magasztosabb volt a hit szövétneke által bevillágitott ünnepnapnál, mert az ellenkező világnézetek nem zavarták meg a hazafias érzések harmóniáját. Oh, méltó e nap az emlékezetre, mert annál erkölcsi tekintetben dicsőségesebb napja nem volt ezredéves nemzeti életünk-

által gyötörve, ereje lankadni kezd, összeesik és a hullámokban a minden fájdalmat beszüntető halál utól nem éri.

Meddig fogok én küzdeni minden eredményre való kilátás nélkül, meddig fog engem a sors hányni-vetni, hol fog engem a jótékony halál utólnérni, és hol fog gyötört testem és lelkem nyughelyet találni? Isten a megmondhatója!

Uj rendeltetési helyemre érkeztem. Főnököm elég nyájasan fogadott. Kötelességem pontos betartására intett. Uj bajtársaim üdvözlésében a káröröm nem hiányzott, hisz olyan az emberek önzése, ha bajban vannak, keresnek társat, mert a megosztott fájdalom esökkenti annak kínos voltát.

Ólomlassúsággal multak a napok, egyhanguan, minden változatosság nélkül töltöttem az első hónapot, midőn egy táncmulatság rendezése Sárfalva fiatalságát felvillanyozta s ezen uralkodó egyhangúságot megszakította.

Miután a hivatalnoki kar résztvett ezen mulatságon, én sem vonhattam ki magamat, s mentem a többiekkel, usztam az árral, habár tudtam, hogy rám nézve ninesen többé vígság, bennem elhalt az öröm, a tánc, a mulatság utáni vágy.

Csodálkozni fogsz kedves olvasóm, ha elmondom, hogy az élet örömei utáni vágy újra elfogott, hogy kibékültem sorsommal, sőt hogy belátva Isten jóságának rejttét útját, áldani kezdtem azt, mert egy ilyen fénylő, tündöklő csillag tünt föl borús egemen, mely egyszerre feltárta előttem a paradicsom eddig zárva volt ajtaját és bepillantani engedett a menyországra.

Mert képzelné sem lehet szebb, kedvesebb és szeretetreméltóbb lányt, mint a kis Fodor Honka.

Gyönyörű fekete haj kerítette be gömbölyded, angyal jóságú arcát, melyből a szép fénylő szempár tündöklő gyémántként csillogott, és melynek egyik fődíszét az örökké mosolygó szája, a vérsínny ajkakkal képezte, melyek csak félig takarták el a hófehér, gyöngysorral

nek, — méltó e nap az ünneplésre, melynek eseményeivel, magyar nemzeti szempontból, csak a megváltó emlékeztető szentelt ünnepek érnek föl!

És mi ez örökemlékü nap évfordulóján hálaünnepet szentelünk, midőn az emlékezet fátyalfényénél ismételtén visszatekintünk amaz eseményekre, melyek ezredéves bázánk történetének új korszakát nyitották meg s mintegy újra életre kelni látjuk azokat az alakokat, kiknek íblett ajakáról elhangzott az új világot teremtő szó: legyen világosság! És lőn világosság széles e hazában!

Örömmünnepet ültünk ma, — de ez ünnepegyünk nemcsak azt tanúsítja, hogy a magyar szív mindenha kegyelettel gondol vissza nemzeti lételének ama momentumaira, melyek a haladás terén messze kiható vívmányokat teremtettek, nemcsak a mellett tanuskodik, hogy ez intézet falai között nemzedekekről-nemzedekekre átközött lelkesedés ütötte fel tanyáját s e lelkesedés ápolására az ifjúság lelkes vezetőivel együttesen működik közre, hanem biztos alapját képezi a jövődöntés is, mely lelkesedésben ki nem fáradva, a lelkehez nőtt szent hagyományokból fog erőt meríteni arra, hogy e nap megszentelésének jogosultságát a hivatalos világgal is elismertesse. Ez ünnepegyünk kezelve arról, hogy az iskolák falai közül fog kikérülni idővel az a nemzedék, mely férfias erővel szállandó sikkra, hogy igazságot szolgáltatson a multnak, s érzelmeinek teljességével kifejezhesse hódolatát amaz alakok előtt, kiknek nemzeti létéletét köszönheti.

Azonban a nagy férfiak működésére nem gondolhatnánk a nélkül, hogy egy pillantást ne vessünk a maiakra is, mert az igazi nagyság csak akkor válik szembezőkővé, ha szemünkkel megállapíthatjuk a mértéket is, melylyel egyik fölfülmulja a másikat. E mérték az, mely jogot ad a magyarnak minden időben arra, hogy valljon bír akárminő politikai hitelt, ama rég porladó alakok emlékeztető szent kegyelettel megőrizze; e mérték ad jogozimot arra, hogy tekintetét a multba vetve, az őzeten hazafiság lélekemelő példány képeit egy immár letűnt kor dicső alakjai közt keresse.

De mégse! Ne hasonlítsunk ma össze senkit, senkivel! Sem a kor, sem a felszín levő eszmék, sem az ezek szolgáltatában álló egyének nem hasonlíthatók össze a 48-as időkkel s azok hőszaival a nélkül, hogy a feltűnő különbség honfiai érzéseink harmóniáját meg ne zavarná.

A mai kornak nincs Széchenyiye, ki megmutassa, hogy a hazaszeretet oltárán miként kell áldozni, — nincs Kossuth Lajosja, ki még halála után is uralkodik a szívek felett, nincs Deák Ferencze, ki az ész világitó fátylaja mellett vezesse a nemzet akaraterejét.

A mai kornak csak *multja* van s reménye a *jövőben*. Arra szent kegyelettel tekint, ezt sóvárgó szemekkel fürkészi, — azt oltárnak nézi, melyen íblett lélekkel mutatja be áldozatát a hőszerelem istenének, ezt titkos hieroglifának, melyből a feltámadás ünnepe szeretné kiolvasni.

És kiolvasa, — mert az erős hitben kell lenni igazságnak is! És a magyarnak jövődjébe vetett hite oly erős, hogy nem ingathatta meg azt egy ezredév viharja sem. — pedig hányszor szenvedett hiteért mártírságot! Nem ingathatja meg hitét a mai kornak mindig erősebben érzeltő azon törekvése, hogy a honfiai szívében foglalt haza szent képe mellé belopkodja egy *másik* hazának képét is, — annak a hazának, mely egykor nagykorúsága érzetében, a helyett, hogy keblére ölelte volna, lábbal tiporta!

Nincs a magyarnak jelene, — de van *multja*, s van *jövője*. A mult az a termékeny talaj, melyben a jövőbe vetett hite gyökerezik, — az az ezredéves fundamentum, melyet hiába nyalogatnak a mai kor hazafiatlan törekvéseinek hullámai. Mert míg a magyar e fundamentumon áll: kitűzött céljának elérésében nem ingathatja meg semmi oly áradat, mely megsemmisítésére tör.

A nemzetnek *jövője* pedig az az *ifjúság*, mely atyái szellemét örökli.

Ime, e mai hazafiság ünnepegy is arról tanuskodik, hogy ifjúságunk méltó örökös öhajjt lenni, midőn nemzeti történetünk egyik legragyogóbb oltárképe előtt, a szabadság hajnalhasadásának 49-ik évfordulóján igaz lélekkel leborul és szent érzelmeiből font koszorúját jövődjé működésének zálogául ez oltárra helyezi, zsenge szívében a hála és köszönet zsolozsmáját elrebegi ama dicső elődök tiszteletére, kiknek a nemzet szabadságát köszönheti.

Legyünk tanúi mi is ennek az ünnepegyes pillanatnak avval az őszinte jóakarattal és bensőséggel, melylyel a szülők az ő lelkekből lelkezett gyermekeiket támogatják az életpálya kezdetén.

Ezzel ifjúságunk márcz 15-iki hazafiság ünnepegyét megnyitom.

Utána *Balázs* Lajos VIII. oszt. tanuló olvasta fel a közművelődési-egyesület díjjal kitüntetett „Emlékbeszéd”-ét, a melyben meglepő ügyességgel vázolja a 48-iki napokat.

Majd *Bósa* Péter szavalta el sok hangulattal és lelkesedéssel Lukács Ödön költeményét „Márczius 15.” ről.

Ezután *Kovácsosics* János VII. oszt. tanuló tartott felolvasást a márcziusi napokról és el kell ösmerni, hogy nemcsak a polgári olvasókör díját, de a jelen volt közönség elismerését is teljes mértékben vívta ki.

Arany János „Költés éneke” című költeményét szavalta el kiváló sikerrel *György* György VIII. oszt. tan. és a közművelődési díjjal lett jutalmazva szép szavalata.

Jókai Mór hazafiság-költeményét szavalta végül *Fazekas* János VII. osztályú tanuló. Pompás szavalatával a közművelődési egyet díját vívta ki.

Ezután az elnök Dr. Veres Samu tanár beszámolt a pályázatok eredményéről és mindenki hazafias érzületét érezte emelkedni, látva, hogy az ifjúság szelleme mily sok eredménnyel serénykedik a hazafias irányok körül.

Befejezésül a főgymnasiumi daloskör adta elő lelkesen a „Herteleud-indulót”, a mivel a szép és hazafias ünnep bezárult.

A kaszinóban.

Márczius idusát a rimaszombati kaszinó is megünnepele a hagyományos hazafias lelkesedéssel, és ezen alkalommal mintegy százan gyűltek össze a kaszinó tagjai közül a nagyteremben.

A hangulat kezdettől fogva élénk és emelkedett volt, ami már előre jelezte, hogy az est egyike lesz a kaszinó legsikerültebb estéinek.

A szépen terített hosszú asztalsorok mellett helyet foglalt társadalmunk előkelősége majdnem teljes számban és a városi s megyei különféle intézményeinek képviselői nagy számban jelentek meg.

A Rakóczy lelkes hangjai adták meg a jelet az ünnepegy kezdetére, majd a Kossuth-nóta bús akkordjai reszkettették meg a szíveket.

Az első pöcsény-fogasnál felkelt *Kubinyi* Aladár, a kaszinó elnöke, hogy a nap jelentőségét méltó szavakkal eseteje. Meg vagyunk szokva az elnök ur felszólalásainál a klasszicitáshoz, a tömörséghez, a hazafias szellemnek a legmagasabb állami bölcseséggel való egybekapcsolásához, mindazonáltal konstatáljuk, hogy az elnök ur ünnepegy beszédével ezúttal még mélyebb hatást keltett és a jelen voltak a hazafias fellendülés lelkes felbuzdulásában zugó éjennel ünnepegyték a szónokot.

A renek beszéd így hangzott:

Tisztelet Urain!

Hazánk fennállásának második ezredéve hajnalán a mai nap azon időpont, melyen szent lelkesedéssel, — háláteljes szívvél ünnepegni hazafiságunk készit.

A hajnal hasadása a nap felkelését hirdeti, de a rózsaszínű ködösben sötét pontok is látszanak, a felkelő napnak foltjai vannak.

Ma majdan felszázados évfordulója annak a napnak, melylyel hazánk egy új korszaka, újjászületése kezdődik.

Méltó hazafiai büszkeséggel gondolhatunk vissza azon időre.

Az idealizmus fellángolása, a honszerelmen apoteosis, és az emberi legszebb tulajdonok kiemelkedése és felragyogása volt az, mert az idő megteremtette embereit.

Aztán halotti esend, majd a munka napjai következtek, lázas izgalommal, hangya szorgalommal, — az új alapokon állami szervezetünk kiépült.

Nem esoda, ha itt-ott elhamarkodás jelei látszanak, ha a fal itt-ott hézagos, ha nies minden kő jól összeköve. A vérral lerakott alapok azonban szilárdan állanak, az építmény nagyszabású és nagyarányú, egy szebb jövőnek biztos záloga!

De az állami szervezet csak kerete a képnek, — a kép maga az élő, mozgó társadalom, — az állami szer-

jam életemet, hanem mely parancsolólag munkára szólított — mert atyám halála engem, mint legidősebb fiut arra kényszerített, hogy szerettel anyám és testvéreim támasza legyek és ezen gondolatától áthatva el is hagytam Sársalát és megtört szívvel tértem szülői házámba, hol boldogult atyám betegsége folytán felhalmazott munka várt rám, melynek elvégzéséhez fáradságot nem ismerő szorgalommal hozzáfogtam; a mindent nemesítő munka nyugalmat hozott zaklatott szívemnek és felháborodott lélkemnek.

Lemondtam mindenről és csak a munkának és szeretett hozzám tartozóimnak éltem, hiába volt édes anyámnak minden rábeszélő felhívása — „hallod-e fiam, ideje lesz egy gondos háziasszony után nézni, már ki is szemeltem neked egy igen kedves szép lányt, csak talán nem akarsz agglégény maradni?” és mindezekre csak egy válaszmom volt: „hagyd el édes anyám, hisz ráérek, itt vagy te, hisz te viséled gondomat, hisz te vezetted egész háztartásomat és boldog vagyok, míg ha nősülök, kitudja boldog leszek-e!” — Hát hogy is tudtam volna egy lányt elvenni szív nélkül, mert csak egyszer szerettem életemben és az a csalódás egészen megtört és nincs az az ír, mely gyógyítást hozna kintzött szívemre, mely boldogságot szűlne kebelemben, mely felvidítaná lélkemet.

Igy mult el egy év. — Véletlenségből Sársárra érkeztem. Láttam őt, találkoztam szeretett Honkámmal; egy boldogító pillantása — és újra rabja lettem, újra leborultam lábai elé és feledve volt minden: keserűség, minden csalódás, elmondtam neki mindent, ami szegény szívemet gyöttri; meghallgatott, sajnált és szemrehányásokkal illetett, hogy mért távoztam oly hirtelen, minden bucsu nélkül; hogy csak szenvedélyem elvakított, mert hisz ő is szeretett, szeret és szeretni fog; elmondta, mennyi zaklatásnak volt kitéve, hogy szülei házába egy kéro a másikat követi, és hogy szülei akaratával mert szembeszállni, különösen akkor, midőn minden ok nélkül Csapó Lajos földbirtokost, édes atyja legjobb barátjának

vezet csak esontváz, — melynek idegszárait, izmait, húsát és véréit a társadalom adja.

Az állami szervezet helyesen csak úgy és akkor működik, ha a társadalom ép, egészséges és erős.

Általános tapasztalati jelenség, hogy az állam és az egyén örök harezot folytatnak egymással, előbb az állam volt mindenható, ma az egyén törekszik mindenhatóságra, — s az egyének ezen törekvésében burjánzottak fel rosz tulajdonai.

Az állami szervezetek, az állami intézmények erős ostrom után állanak, oszlopaik megropogtak, meg-ingogtak; szomorú, de nem tagadható, hogy a mai állami szervezetek és intézmények nem mindenike funkcionál a gyakorlati életben kifogástalanul, szomorú, de nem alap-talan az a sejtélem, hogy a forrongó chaosnak eruptiói készülnek!

A politikai élet ugyszólván teljesen elhagyta az erkölcsi alapot.

Fájdalom! a társadalmi életben is azt kell tapasztalunk, hogy az erkölcs csak hasztalan kolonc, mely csak a szabadon mozgást nehezíti meg.

És e kép nemcsak a miénk, de egész Európáé!

De miért nincs okunk kétségbeesni a jövő felett, az ember sem nem angyal, sem nem ördög; nincs okunk különösen nekünk, mert nemzetünkben meg van az az öserő, az a regenaráló, visszatermő öserő, mely e nemzetet annyi vész és vihar között megvédelmezte, s már halottaiból is annyiszor feltámasztotta.

Nincs okunk rettegni különösen nekünk, mert ezen körök nemzetünkben még nem hatalmasodtak el annyira, mint Európa többi államaiban és az ott drága áron szerzett tapasztalatokat módunkban áll javunkra értékesíteni.

Az állam és egyén utóljára is megtalálja egyensúlyát, mert egymásért vannak.

Az emberi ész a szükséghez képest megtalálja formáit azon állami szervezeteknek, azon állami intézményeknek, melyek minden jogosult igényt lehetőleg kielégítenek.

A társadalmi bajokat csak a társadalom organizmusa küzdheti le, a jelentkező körök ellenszeréi, a társadalmi organizmus épségének, egészségének és erejének biztosítékai: a műveltség és az anyagi jólét, de csak akkor, ha ezeknek iránytűje: az erkölcs és zománca: a hit.

Ez ünnepegyes pillanatban hazánk szellemi és anyagi felvirágozásáért, s különösen erkölcsi megújulásáért emelem poharamat. Eljen a haza!

Ezután *Molnár* József ügyvéd szólalt fel, és az ő szokott ékesszólásával fejtegette a márcziusi eszmék jelentőségét, a szabadság, testvériség és egyenlőség hatalmát, és hivatását a társadalomban. Poharát ez eszmék lelkes bajnokára és szószólójára Kubinyi Aladárra emeli. Zugó éljenzés volt a válasz a szép felszólalásra.

Glauf Pál lelkes szavakkal idézte fel a márcziusi hősök emlékét, kik a véráldozatot meghozták a haza szent ügyének győzedelmére vitelére, — a mi frenetikus éljenzést keltett.

Bornemisza László emelkedett fel ezután általános figyelem között, a melylyel felszólalásait a közvélemény mindig kísérni szokta. Ezúttal is magas szárnyalású, költői szellemmel gazdagon megaranyozott beszédben hangoztatta elveit, és a márcziusi eszmék ragyogása mellett, úgy mint a gyakorlati élet embere is öhajította nézeteit kifejezni. Ő úgy látja, hogy a társadalom alapjai megrendültek s az élet küzdelmének tengerén az egyéni érdekek hullámai elnyeléssel fenyegetik a tisztos munka hajóját. Szerinte ezt a hazát 800 éven át a hazaszeretet és becsület útján tartotta fenn a magyarság azon osztálya, a melynek kezéből a zászlót kiragadták, és nem volt akinek azt átadják: a mai művelt középosztály van hivatva a zászló átvételére és hordozására; — poharát emeli a gondolatra, hogy a becsület és hazafiság foglalja el méltó helyét.

Ezután *Dr. Szoloss* Ödön ügyvéd vette védelmébe a multtal szemben a jelen korszakot, a mely hazafiság és becsület tekintetében szintén igyekszik a legméltóbb úton haladni szeriate minden korszaknak megvannak az erényei és bünei, a 48-iki korszaknak is megvannak, a jelenleginek is megvannak, de megtörtént az is, hogy az erények nevében bűnöket követtek el, mint a franciaia forradalomban, ahol a hazafiság szent nevében hurezták vészpádra az ártatlan embereket, míg azokra nem került a sor, akik a hazafiság nevében azt gyakorolták. Szóló

fiát kikoszorázta, mert tudta, hogy visszajövök s enyéur lesz vagy senkié.

Hallottam én is arról, hisz köztudomású volt már. És így tudtam felismereni isteni, szeretett Honkám.

Egy forró esők megpécsételé örök fogadalmunkat. Tuláradtam a boldogságtól. Hát csak azért üldözött a kegyetlen sors, hogy annál édesebb legyen meglepő jutalmam.

Boldog voltam, mikor hozzám simulva elmondta, hogy hány álmatlan éjszakát töltött miattam, hány könnyet hullatott távollétem alatt. Megtörve hallgattam szeretett angyalom minden egyes szavát, esókkal halmoztam el szép angyali arcát, esillogó szemét, aranyos száját. Boesánatot kértem, hogy én szerettem neki bánatát és megesküdtem, hogy egyedüli ezédom csak az ő boldogítása lesz, hogy iparkodni fogok leróvhatni halálamat. Éreztem, hogy új életre ébredtem.

Most már bátran odaláphetek szülői elé, megkérni a kezét, mert már nem vagyok a kis hivatalnok, hanem van egy kis gazdaságom, van szerény, de esinos házam, kertem, melyben a viruló rózsák, ibolyák és liliumok között szeretett Honkám, mint ezek királynője fog uralkodni, és ahol én leszek a leghívebb, legragaszkodóbb rabszolgája.

Megbeszéljük a boldog jövőt, és elhatároztam, hogy még ma megkérem édes Honkám szüleitől, — midőn egy erős kopogás zavart föl ezen édes boldogító álmomból és szememet kinyitva, magam előtt láttam a levélhordót, ki egy eljegyzési kártyát tett az asztalra, melyen káprázó szemeim azt olvasták, hogy:

Fodor Ilonka
Csapó Lajos
jegyesek.

azt hiszi, hogy a jelen és múlt korszak ellentétes jellemének kiegyenlítésére szolgált a márcziusi eszmék meglehetősen kultusza és azért a márcziusi eszméket élte.

Az éljenzéssel fogadott beszéd után *Bornemisza* László szólalt fel ismét lelkes, magas szárnyalású rögtönzésekben és azon meleg meggyőződésének adott kifejezést, hogy a rimaszombati társadalomban soha sem fog az erény a bűnnel szövetségbe, nem fog az erény utjára a bűnré térni, mit frenetikus éljenzéssel fogadott a közönség.

Baksay István történelmi reflexiókkal telt magas szárnyalású beszédében jellemezte a 48-iki korszakot és vont következtetést a jelenre, és ő azt hiszi, hogy az eszmék küzdelme és egymással való harcra tisztázza a közfelfogást, élte az est egyik kitűnő szónokát, *Bornemisza* Lászlót.

Verbár Péter róm. kath. plébános hazafias lelkes, szép beszédében ünnepelte a márcziusi eszméért lelkesedő polgárságot, és annak fejét a hazafias polgármestert élte.

Dr. Szeless Ödön szólalt fel újból és úgy látja, hogy a mai estén a hazafias és becsületről sokat hallottunk, bár ő arról van meggyőződve, hogy a kaszinó termében nem ül egy ember, a ki hazafi és becsületes férfi nem lenne, és ebből arra következtet, hogy a társadalmat itt a hazafiak és becsületes emberek vezetik, megvan arról győződve, hogy a magyar társadalom többségét is a hazafiak és becsületes emberek vezetik, és ez megnyugtató tudat márczius 15-én. De mulasztást követne el a szónok, ha akkor, midőn hazafias és becsületről szó van, meg nem emlékeznék egy férfiról, a ki mindkét eszmének igazi mintaképe lehet, és élte azért a vármegye igen tisztelt főjegyzőjét *Lukács* Gézát.

Zugó éljenzéssel ünnepelték a népszerű főjegyzőt, és a rokonszeny elementáris erejével környékezték őt.

Komáromy István költői hangulatú beszédében szép szavakkal teesetelte azt a viszonyt, a mely tanítvány és mester között van, és élte az ő mesterét, *Molnár* Józsefet, mit lelkes éljenzéssel fogadott a közönség.

Még több felszólalás is fűszerezte az est jelentőségét, és ki kell emelni ezek közül *Komáromy* István második sikerült felszólalását, a melyben lelkes szavakkal méltatta *Török* Jánost, társadalmunk e veterán bajnokát, ki átélte a nagyidőket.

A zugó éljenzésre meghatottan felelt *Török* János, felidézve, mint a nagyidők tanúja, a nagyidők hamisítatlan szellemét.

A klasszikus szép szavak mély megindulást keltettek a hallgatóság körében.

A társaság hazafias lelkesedésében még sokáig volt együtt, ünnepelve és mulatva, s csak a reggeli órákban kezdett szétoszlani egy igazán hazafias ünnep emlékével.

A Polgári Olvasóköri.

A gyönyörű új teremben terített asztaloknál a város polgárságának tekintélyes része gyűlt össze, — lehetnek mintegy százötvenen, s e szám már maga is előre biztosította az est sikerét, melynek lelkesült hangulata csak az első szót várta, hogy magas hullámokat vessen. — Az első fogás után az ezen alkalomra alakult dalárda *Váry* János vezénylete alatt elénekelt a „Hymnus“-t, melyet áhitattal hallgatott végig a közönség, mire felállott *Czinkó István* rimaszombati ref. pap s egy gyönyörű, eszmékben gazdag pohárköszöntőt mondott, melynek méltatására már csak azért sem vállalkozunk, mert — értesülésünk szerint — a szép beszédet szónok átengedte a polgári körnek s a kör önálló füzében fogja saját hasznára, tagjai között értékesíteni. Különben a beszéd, melynek nemcsak rendkívüli szépségei vannak, hanem az abban kifejezett hazafias eszmék gazdagságánál fogva rendkívüli hatást is keltett: egyike a ref. egyház e kiváló szónoka által alkotott legszebb beszédnek, melyben egy hazáját igazán szerető nemes gondolkodású lélek nyilatkozik meg. Ezután megeregett a felköszöntők árja, melyek közül felémeltük a következőket: *Dr. Veres Samu*, a polg. kör elnökére *Rábely Miklósr*a üritette poharát, *Farkas Abraham* a polgárságra, *Dr. Fráter Samu* szintén, *Csillag Mór* a kör építőit, *Stechlinszky* mint lengyel a magyar nemzetre, *Róth Lajos* *Czinkó*re, *Lokeszinszky* *Endre* a magyar nőkre, *Róth Lajos* *Dr. Veres Samura*, *Kriston Szabó János* a magyar nemzetre, *Badányi Gyula* a békés polgároknak, *Schulhof Pál* a kör tagjaira, *Takács* a dalárdára, *Pál Lajos* a magyar nemzet közlegényeire, *Szabó Lajos* a dalárdára, *Dr. Kármán Aladár* *Váry János* karmesterre s a nőkre, kik a pompás vacsorát készítették, *Kathona Géza* *Dr. Kármánra*, mint a rendező-bizottság elnökére stb. A szépen mulató társaság lelkes hangulatban a reggeli órákig maradt együtt.

A katolikus olvasóköri.

A helybeli kath. olv. egyesület kitaró munkásságának eredménye egyrészt sikerült estélyeiben nyilvánul. Márczius 15-én alkalomat nyújtott tagjainak a hazafias érzület kifejezésére. A szabadság fenkölt eszméje oly feltűnő szép számmal gyűjté egybe minden magasztosért lelkesülni tudó tagjait, hogy zsunfolásig megtelt a terem. A boldog ösök diós emlékének áldozott az egész díszes társaság, midőn a hazafias eszmék drága füzérébe mint egy tündöklő gyémántot beillesztette a „Hazádnak rendületlenül“-t. Ezt az egész társaság állva, — uniszolo — érzületének megfelelőleg a legnagyobb megfeszítéssel zengette. Majd az egyesület fíradthatatlan elnöke velős jel-szavakkal dicsőítette a szabadság valódi eszméjét, a mire *Mihályi* Lajos költői szárnyalású, magasztos, ritka szép eszmékben gazdag gondolatokkal méltatta márczius 15-ét. Az ünnepélyes méltatások után mindenki ajkairól megcsendült az „Isten áldd meg a magyart“, ezzel kezdetét vette a hazafias dalok egész sorozata. Megható epizód fűződött a kedélyes és nemes szórakozásba: egy anygal szép kis lányka ott termett az asztalon és a „Menyasszony“ című költemény remek elszavalásával majdnem könnyekig meghatotta a hallgatóságot. Az egész társaság fesztelen ünnepes hangulatban töltötte az emlékezetes estét.

Nagy-Rözcén.

A n.-rözei m. kir. állami felső-kereskedelmi és polgári iskola ifjúsága a szokott lelkesedéssel és a rözei jelenlegi sajnálatos viszonyok közt, feltűnő, valóban mű-

velt ifjúsághoz méltó magatartással ünnepelte meg azt a napot, mely minden becsületes magyar honpolgárnak legszentebb ünnepnapja. S ha szabad az ilyen ünnepélyt fényesnek és sikerültnek nevezni, akkor e tekintetben is igazi öröm és benső megnyugvás tölti el lelkünket: elismerés illeti meg a derék ifjúságot, s az ifjúság tanárikarát.

A város közönségének ünnepélye más években rendszeren előkészített. Más alkalommal ez ünnepély díszesnek és fényesnek emléke a teendőket a városi előjáróság idejekorán publikálta, a társasvacsorák rendezésében pedig vezérszerepet vitt. — Az idén azonban a esendőre kirendelésén kívül egyéb intézkedés egyáltalán nem történt, és ha a kaszinó elnöksége többek felhívására, az utolsó órákban nem intézkedik a társasvacsoráról, megértjük volna, hogy Nagy-Rözcén e napon talán az utca lámpásai sem gyúltak volna ki. A gonosz számítás azonban tévesztett volt. A Kaszinó tagjai a hazafias polgársággal együtt, kikről elmondhatjuk, hogy az ilyen tótokra büszke lehet a testvér magyar nemzet, olyan sikerült társasestélyt rögtönöztek, amilyennek híre bizonyára borzongással tölti el a pánszlávok és ezek ravasz pártfogóinak megbomlott idegrendszerét.

Az ünnepély méltóságát legjobban igazolja azon körülmény, hogy minden előzetesen megállapított programon kívül is az ünnepély az éjféli legimpozánsabbjai közé emelkedett, *Molitorisz János* nyug. kir. járásbíró (a jelenlevők nesztorja) mondta az első tósztot, s a szabadság, egyenlőség és testvériség eszméjére üritette poharát. *Perjessy László* (a kaszinó elnöke) az 1848-ki eseményeknek, a népek boldogítására irányuló, a nemzet sorsára döntő befolyást gyakorló horderejét, természetes és szükséges következményeit vázolta igazi ékesszólással; *Mihalik Dezső* márczius 15-ek, s az ebből fakadó polgári és hazafiai kötelességeknek jelentőségét fejtegette a haza és fajszeretet igaz és szívhez szóló nemes hangon. *Danesházy Gusztáv* a lelkesedés és nemzeti önértel lényegét fejtegette. Számos szellemes tószot hangzott még el, s egyáltalán senki sem maradt figyelmen kívül. Az ifjúság hazafias dalai, s elragadó lelkesedése észrevétlenül engedék telni az estét, mely a késő éjféli órákban ért véget.

Az igaz, hogy ez ünnepélyen csak 67 polgár vett részt. Kicsiny a szám, de annál nagyobb volt a hamisítatlan hazafiai önértel nyilvánulása, mely egy testté, egy lélekke forrasztotta a lelkes csapatot. Nem volt ott ur, nem volt ott szegény; nem volt ott hatalmas és nem volt ott szolga, hanem a hazaszeretnek, a magyar állameszmének — hivatalra, rangra, hatalomra nem ásitó önzetlen polgártársak voltak együtt, akik emelt homlokkal, nyugodt lelkiismerettel, az eszme diadalában vetett bizalommal állanak szolgálatában a legszentebb céloknak és feladatoknak.

E haza, e város azon lakói akiknél hiúság, az önző érdek képes elhallgattatni a nemesebb emberi érzelmeiket; akik a magyar állameszmét hiúságuk vagy indokolatlan vágyuk miatt vagy nem akarják vagy nem tudják megérteni, akik ez eszme fenségének magaslatára nem tudnak felemelkedni, hirdették magyarságuk mellett, a pánszlávokkal paktálnak, s akik egy szál gyertyát is sajnálnak e nap ünnepélyességének emelésére meggyújtani, azoknak a magyar állameszmét compromittálni akaró, tervszerű machinatioja esufos kudarcot vallott. Annyit ugyan elértek a sötétség és homály alakjai, hogy olyan egyéneket is eltántorítottak, akiknek a várost és a magyar állameszmét állásuknál fogva is képviselni ily alkalommal kötelességük lett volna.

Polgártársak ébredjétek öntudatra, számúzzétek körülötöl az álprófétákat, a pánszláv izgatásokat, meneküljétek a poshadat, a bűzös légkörből. Kövessétek azon társaitok példáját, akik a múlt nehéz napjaiban, ez évi márczius 15-én is megmutatták, hogy tót anyanyelvük daczára a magyar haza, e közös édes anya szeretetében, a magyar állameszme szolgálatában versenyeznek e haza bármely hű fiával. Adjon Isten erőt ez utat követni, áldja meg lépteiteket, ha ez uton haladtok. D.

Kokován.

A kokovai olvasó- és társalgóköri ez idén a szokottnál nagyobb fényvel és lelkesedéssel ünnepelte meg nemzetünk nagy ünnepét, márczius 15-ikét. Az ünnepély kezdete esti 8 órára volt kitűzve, s az olvasóköri helyiségben lett volna megtartandó. De már 7 órakor oly tömve volt em. helyiség, hogy elégtelenség bizonyult a közönség befogadására, s így a nagyteremben tartatott az meg. Jelen voltak a kokovai olvasóköri, s az újantalgóköri kaszinó összes tagjain kívül — örvendetes esemény — ez idén először a nők is.

Az ünnepélyt az olvasóköri elnöke *Knöpfler Károly* nyitotta meg, ki esetelte a nap jelentőségét, üdvözölte a szép számban egybegyűlteket. Szavai után a Szózatot énekeltek el. Ezután *Novek Béla* szavalt a *Jókai Mór* „A csonka hős“ című költeményét oly gyönyörű előadással, hogy mikor befejezte, percekig tartott a taps és éljenzés. Utána *Lipták Endre* tanító hazafias emlékbeszédében méltatta e nagy napot. Lelkes, hazaszeretetre serkentő szép beszédét élénk éljenzéssel jutalmazták. Nyomban utána elszavalt az olvasóköri egyik tagjának, *Haas Adolfnak* alkalmi költeményét általános tetszés közt. Az éljenzésből a szerzőnek is kijutott, amit szép költeményével méltán kiérdemelt. *Novek Béla* szavalt a ezután „Három fiú“ ez. költeményét oly tüzessel, oly lelkesedéssel, hogy egészen magával ragadta a közönséget, s a költemény befejezése után a zugó éljenzés és tapsvihartól csak úgy hangzott a terem. — A szép hazafias ünnep a „Hymnus“ eléneklésével végződött. Utána a társaság még ott maradt s hazafias dalokat énekelve, csak a reggeli órákban oszlott szét.

Jolsván.

A szabadságharc évfordulóját *Jolsván* a polgárság a fűrdőben, a kaszinó tagjai helyiségükben a szokásos bankettel ünnepelték. A kaszinóban az ünnepi szónok *Jurin Samu* alelnök volt, ki az 1848 márczius 15-iki vívmányainak, mint örökségnek megőrzésére buzdított lelkesen, ékesen, s annak megvalósítására családót, iskolát s társadalmat hívta fel! A kedély s hazaszeretet a „Szózat“ eléneklése által emelkedett.

Nyilatkozat.

A „Gömör-Kishont“ szerkesztésétől visszaléptem. A mai számtól kezdve a lap szellemi tartalmáért nem vagyok felelős. Munkatársaim fogadják köszönetemet eddigi támogatásukért; a lap olvasóközönségét kérem, tartson meg szives jóindulatában.

Rimaszombat, 1897. márczius 17.

Dr. Veres Samu.

*

A fentebbi nyilatkozattal kapcsolatban kötelességemnek tartom értesíteni a t. olvasóközönséget, hogy a „Gömör-Kishont“ szerkesztését ideiglenesen átvettem. Főtörökvésem leendő, hogy e lap hivatását minél lelkiismeretesebben teljesítse s a n. é. közönség érdekeit a legőszintebben szolgálja.

Rimaszombat, 1897 márczius 17.

Rábely Miklós.

Hirek és vegyesek.

Vármegyei közgyűlés. A vármegye f. hó 27-én tartja rendes évnegyedes közgyűlését. A közgyűlésnek meglesz a maga vonzó ereje Restaurálunk! És vajjon van-e vonzóbb a magyar emberre, min ha egy kiesít visszazárlhat az ősi világ porondjára! Ilyenkor aztán megindul a kapacitálás és a pártok még a választás előtt kidomborodnak. A rimaszombati főszolgabírói állás kerül betöltés elé. Két jelölt van: *Mariássy Gyula* jolsvári szolgabíró és *Porubszky Imre* nyustyai szolgabíró, mindketten tisztelbeli főszolgabírák, szolgálati éveik szerint *Mariássy Gyula* valamivel régebben szolgált *Porubszkynál* képesség tekintetében nem mondhatunk kritikát egyik férfianak sem a terhére rövidébbet, és így elmondhatjuk, hogy komoly jelöltek állanak egymással szemben, és a legközelebbi szavazás elfogja dönteni, hogy kiesoda bírja a megyebizottsági tagok többségének bizalmát. — Ugyanezen a közgyűlésen fognak pályázatot is hirdetni a *Gömör* Olivér kineveztetése folytán megüresedett szolgabírói állásra is. — *Kubinyi Andor* nyugdíj-ügye is kísértani fog, mert *Mariássy Andor* megfelelő bezt a nyugdíjválasztmány határozatát, hogy *Kubinyi Andor* képviselője alatt is huzza a nyugdíját. — Tárgyalás alá fogják venni az új székházkérdéssel kapcsolatos kisajátítási ügyeket, így kivált a *Jellinek-féle* telek tekintetében fognak a tárgyalások sok súlylyal felvetni. Kívánatos, hogy ezen ügy per nélkül legyen eldönthető. — A közgyűlés a politika hullámaiban is meg fog fürdeni, mert *Heves- és Fehérmegye*k peticioja telett a quóta felemelés ellen fog tárgyalni. Hat hiszen minden magyar ember szívesebben gazdálkodik kevesebbel, és kívánatos is, hogy az osztrák szövetséget minél okosabban fizessük meg. Különben a lehetőség határai között minden magyar ember egyformán gondolkozik, persze az alku kettőn áll, és így osztrák szomszédjainkat is kapacitálni kell egy jóvalvaló alkura.

Halálozás. *Runyai József*, köztisztelőben álló iparos polgártársunkat nagy csapás érte az által, hogy neje f. hó 13-án hosszabb szenvedés után meghalt. Az elhunytban ifj. *Runyai József*, a helybeli királyi adóhivatal ellenőre édes anyját gyászolja. Nyugodjék békében!

Családias házi estélyt rendez legközelebb a rimaszombati *Casino* választmánya. A mulatságra, mely igen kedélyesnek és minden fesz nélkül vátnak ígérkezik, a meghívókat még e hét folyamán szétküldi a rendezőség.

Eljegyzés. *Kohn József* sajo-gömöri bérlő kedves és művelt leányát *Terézt*, *Dr. Cziner Miksa* helybeli jóhírű ügyvéd sógoránóját f. hó 14-én jegyezte el *Schweitzer Rudolf* f. hangonyi gőzmalomtulajdonos, *Schweitzer Dávid* helybeli vásárberlő fia. — Zavartalan boldogság legyen osztyálrészük!

A kereskedelmi ifjúsági egyesület f. hó 21-én tartja évi rendes közgyűlését. Ezzel kapcsolatosan megemlíthetjük, hogy *Jellinek Bertalan* ur 30 frtos alapítványt tett a derék egyesületnek. Azt a szép példát mások is követhetnek.

A vármegyei gazdasági egyesület a közgyűlés alkalmával fogja tartani nagygyűlését. Ezen gyűléstől nagyon sokat várhatunk.

Virágünnepély. Városunk és vármegyénk előkelősége egy májusi virágkioszi körzóra készül, jótékonyági célra. Ez igazán pompás gondolat és megvalósítását ajánljuk a érdekelteknek figyelmébe. — Nagyobb városokban minden év május 1-én megszokták ezt így ünnepelni. Rimaszombat is tehát a modernebb irány felé kezd haladni.

A gömörmegei iparos-tanoncziskolák államsegélye. Vármegyénk területén levő 14 községben fentartott iparos-tanoncziskola közül eddigelé a dobsinai 450 frt, a putnoki 400 frt, a ratkói 170 frt, a hisnyóvízi 180 frt, a tornallyai 160 frt, a nagy-rözei 500 frt, a rozsnyói 450 frt, és végül a rimaszombati 500 frt államsegélyt kapott. Biztos tudomásunk van arról, hogy a fentebb elősorolt iskolák f. tanévi költségeinek részben való fedezésére engedélyezett államsegélyek jóval magasabbak, mint az előző évbekiek voltak, e körülmény az egyes iskolákra pénzügyi szempontból, roánk nézve pedig azért is örvendetes, mert egyik bizonyítéka annak, hogy azok vezetésével a legmagasabb tanügyi hatóság is meg van elégedve. Ez azonban nem azt jelenti, hogy azok fejlesztése nem kívánatos esetleg az ottani tanító vagy maga a tanrendszer módosításra nem szorul, hanem igenis azt, hogy azoknak az adott körülmények és viszonyok közötti munkássága elismerést érdemel. Milyen lenne akkor ha a tanítás nem este, — mikor már az iparos tanoncz testben és lélekben egyaránt ki van fáradva, — hanem a nappali órákban lenne megtartva?

A legjobb út! Igazán elmondhatjuk, hogy városunk legjobb útja a tamásfali út, a megye székházától a Rimahidig. Aki kocsiját szétakarja szedni, az ne vesződjék a srófok leszedésével, hanem kocsizzon ott végig

erősebb tempóban, és kocsija rögtön szét fog szakadni ezer darabra. Aki pedig öngyilkos akar lenni, az ott járjon löhátan! gyors galoppban! Egy rövid idő múlva a lova lába, és a maga nyaka ki lesz törve.

Jótevény gyermek-előadás és táncmulatság. A tornaljai községi leányiskola növendékei a gömörmezei tanítóegylete javára *Tornaljai Zoltán* ur védnöksége alatt 1897. évi márczius hó 20-án, a „Fehér-ló” nagyertermében táncmulatsággal egybekötött színi előadást rendez. — Az ügyesen összeállított színelőadás következő: I. „Megnyitó.” Tartják: Polgári Julia, Szalotnay Lujza és Blicz Olga. — II. „Hetem vagyunk.” Kötlemény, szavalja Polgári Julia. — III. „A kis jövőv.” Enekes színmű dalokkal és tánczsal 1 felvonásban, 6 jelenetben írta: Harmath Lujza, személyek: Mama, Kapos Jolánka, Flóra, Rózi, Mariska gyermekei: Osváth Erzsike, Dezső Melánka, Lítkey Miluska, Riza k. a., segéd-tanítónő az intézetben S. hvarz Lottika, Koldus asszony Száz Matildka, Történik egy kis városi nevelő-intézetben. Színhely: tanuló szoba. — Belépti-díj a színi előadáshoz: 3 első padosor 60 kr., a többi padosor 40 kr. Állóhely 20 kr. Kezdeté pontban 6 órákor. — A táncmulatság kezdete 9 órákor, a melyhez a belépti-díj 1 frt. Család-jegy (3 tag) 2 frt. Felülfizetések köszönettel fogadtnak s hírlapilag nyugtáztatnak

Mulatság. A jánosi-i dal- és olvasóegylet a szokásos népies színezetű mulatságát — ez alkalommal megkésve — márcz. 14-én tartotta meg, a melyen a községi lakosain kívül, különösen szép számmal vett részt a vidéki közönség. De megkereste az egylet mulatságát az egyházi és községi előjáróság is, bizonynyal azért, hogy megjelenésével tanúbizonyoságot tegyen az egylet nemcsak a városi szíves érdeklődéséről, s hogy résztvegyen annak örömeiben is. A nagyközönség zavartalan jókedvét fokozta az egylet néhány hazafias ének és népdal előadásával, köztetszettel énekelvén különösen *Vary János* ur gyönyörű népdalait. A mulatság szép lefolyásának s erkölcsi sikerének legszebb bizonyítéka, hogy a vendégközönség, még a vidékiek is, egészen reggelig kitartottak abban, még pedig folyvást növekedő jókedvvel s egy kellemesen eltöltött éjszaka emlékével távoztak el abból. A vigalom anyagi eredménye az iskola egyik tantermének rendbehozatalára volt szánva, s valószínű, hogy ebben is teljesen elégt — legnagyobb öröme — az egylet. Felülfizettek: Lenkey István, Pongrácz Ernő 2—2 frtot, Keszler Borbála, Lovasvári Béla, Bódi József 1—1 frtot, Ruszkay Gyuláné 80 krt, Györy Dánielné 60 krt, Krausz Simon 60 krt, Toma István, Zólyomi János, Varga Istvánné 20—20 krt, Bódi Mária 10 krt. Fogadják mindannyian az egylet halás köszönetét

Bicikli-sportot városunk fiatalabb generációjára, a sport kedvelő ifjúság nagyobb mértékben kezdi felkarolni. Legközelebb vagy 10 új bicikliző áll be az eddigi tekintélyes gárdába. Úgy halljuk, hogy egy bicikli-klub fog letesülni, ezen férfias sport folytatására.

Katonai lóvadász fog folyó márczius hó 26-án Tornalján tartatni a lónevelő közönség nagy hasznára.

Szentsimony községi oda jutott, hogy se ki, se be! Valósággal el van szigetelve a külvilágtól. Ezt a borzalmas állapotot pedig annak köszönheti, hogy utadót fizet, de utat neki nem építenek. Egy pocsolya-tenger jut neki tavasszal osztályrészfül, a melyben legközelebb a Duna gőzhajózástól mentésül leküldött propellereknek fognak közlekedni kocsis helyett. A mostani állapottal szemben csak ez lehet a mentés.

Férfi-ruha beszerzése céljából felhívjuk t. olvasóink b. figyelmét Platschek Vilmos most alapított férfi-szabó üzletére és gyapjuszövet raktárára (Budapest, Károlykört, Károlylak tanya) hol a legizlésebb és legjobb ruhák, legújabb divat után mérték szerint és készen legolcsóbb szabott árak mellett szerezhetők be. Minták kívánatra bérmentve küldetnek.

Jankó-zongora. Örömmel töltheti el minden honfi keblét egy német „Musikalisches Wochenblatt” ez. zenelap legutóbbi számának ama híre, mely szerint egy magyar találmány is t. i. a *Jankó-zongora*, mely sajnos, épen hazánkban nem részesül kellő figyelemben, (mert összesen is csak 3—4 drb van belőle forgalomban s ezek közül egy a mi városunkra esik) külföldön, de különösen Amerikában annyival nagyobb méltatásra talál. Közöljük a tudósítást a maga egészében: „Azon közlemények után, melyek alkalomadtán Amerikából hozzánk érkeztek, a *Jankó-zongora* — hála a meleg érdeklődésnek, melyet a kiváló karbonyok és conservatoriumi igazgatók: Seidel Antal és Zuchtman Frigyes a genialis találmány iránt tanúsítanak — mindinkább terjed, és úgy látszik, hogy a különböző amerikai zongoragyárosok is elismerve ezen találmányt a közönséges zongora feletti győzelmét, oly tőkéllyel állítják elő azokat, hogy azok úgy a tartósság, mint a hangnak moduláló képessége tekintetében a versenyt a régi szerkezetű zongorákkal minden irányban kiállják; míg nálunk Németországban a zenei szakkörök még mindig közönyösséggel állanak a találmány szerkezetével szemben, és a zongoragyárosok (néhányat kivéve, mint Blüthner, Franke s némely másokat még) alig akarnak tudni az új találmányról, ugyanígy, hogy ennek következtében ez irányban csak ritkán jut valami a nyilvánosságra. Tulajdonképen *Berlin* az, hol Hausmann Richard zenetanár és Zech kisasszony foglalnak mellette állást határozottan és rendületlenül; továbbá még *Lipese*, a hol a régi hírneves Conservatoriumban — köszönet az igazgató Dr. Günther Otto előrelátásának — külön tanárt is alkalmaznak a Jankó-zongorai tanításra (Wendling C. udvari zongoristát). Ezek azok a helyek, hol az újítás, vagyis a Jankó-zongora kiváló ápolására talál. Már többen kerültek ki innen fiatal és jeles zenészek, kik meleg érdeklődéssel és lelkesedéssel karolják fel az ügyet, hogy az új zongora *rendkívüli nagy előnyeivel* a régi zongora ellenében állást foglalva ellene demonstrálhassanak. Egyike ezen buzgó apostolok közül Schmidt Rob. Willmar jelenleg a fent említett — Amerikában oly kedvező mértékben folyamatosan lévő újításnak egyik kiváló egyénisége; mely mozgalom hívei közé már mind többen sorakoznak, köztük a gyárak egyik leghíresebbje, az ifj. Steinway cég is, mely pedig eddig tudni sem akart a Jankó-zongoráról.”

Felelős szerkesztő: RÁBELY MIKLÓS.

Nyiltér:*)

Nyilatkozat.

Minden találgatás megszüntetése céljából tisztelettel kijelentem, hogy a „Gömör-Kishont” legközelebbi számának vezércikkét én írtam. Írtam pedig egyszerűen azért, hogy reámutassak arra, hogy nem lehet és nem szabad mindent az iskolától várni, hanem mindazon tényezőknél, melyek a nevelésügyre — úgy az iskola falain belül, mint azon kívül — befolyást gyakorolhatnak, egymást kölcsönösen támogatniok kell.

Ez eszme illusztrálására két példát hoztam fel, legkisebb szándéka nélkül a czélzatosságunk, követe ezek megalkotásánál a drámaíró eljárását, ki a társadalom egyes rétegeiben működők kiválóságait és ferdeségeit megfigyeli, s a mit száz, meg száz alakban és száz meg száz féle helyzetben tapasztal, egybeolvasztja, hogy javítson és építsen.

Ugyde sajnosan kellett tapasztalnom, hogy legtisztább szándékomat félreértették nemcsak hanem oly személyekkel is összekötöttembe hozták, kiket *megbántani sem czélom, sem szándékom nem volt és nem is lehetett*, mert hiszen bennünket együvé nemcsak a kölcsönös tisztelet, de részben — a mi mindennél erősebb — a „közös fájdalom” érzete is csatol.

Eppen ez teszi elengedhetlen kötelességemmé azt, hogy únapélyesen kinyilatkoztassam, hogy sértő szándékom sem egy, sem más irányában nem volt és nem is lehetett. De mert érzem és tudom, hogy a legmélyebb sebet a méltatlan meghurcoltatás okozza, azoktól, kik egész *ártatlanul és akaratom ellenére* annak ki voltak téve, únapélyesen bocsánatot kérek. — Rimaszombat, 1897. márcz. 16. *Bodor István.*

*) E rovat alatt közöltekért nem vállal felelősséget a Szerk.

Magán-hirdetések.

Foulard-selyemet 60 krtól 3 frt 35 krig méterenként — japáni, chinai stb. a legújabb mintázzal és színekben, u. m. fekete, fehér és színes **Henneberg-selymet** 35 krtól 14 frt 65 krig méterenként sima, esikós, kockázott, mintázott damasztot stb. (mintegy 240 különböző minőségben, 2000 szín és mintázzal stb.) a megrendelt áru postabér és vámmenten en a házhoz szálítva, **mintákat postafordultával küld: Henneberg G. es. és k. udvari szállító selyemgyára Zúriohben.** Svajczba címzett levelekre 10 kros, és levelező-lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek

Takarmányeladás.

N.-Csoltón, a katolikus plebánián 1 kazal 120—130 mm. **jóminőségű sarju eladó.**

RUMÁN PÁL PÉTER KÉPFARAGÓ-MESTER

RIMASZOMBAT, Mező-utca 3. szám.

Elfogad mindennemű **fa-faragványokat, templomi berendezéseket, mint: oltárok, szó- és gyóntató-székeket; fegyver- és szarutartókat** vadászok részére; **butor- és épületfaragványokat** aszualosok részére, — valamint mind e szakmába vágó munkát izléses és stylszerű kivitelben.

Kiadó mészárszék.

Mészáros és hentesüzlet berendezve, és egy szatócsüzlethelyiség Rimaszombatban a Fazekas- és Újváros-utczasarkán a tamásfali-ut mentén, új-pületben, igen jó forgalmu helyen, hasznabérbe adatik. — Bérelni szándékozók forduljanak e lap **kiadóhivatalába**, hol a feltételek iránt bővebb felvilágosítást nyerhetnek.

Eladó rózsaburgonya.
Rakottyáson, Mariássy Andor gazdaságában mintegy 150 métermázsas **asztali** — ültetésre is alkalmas — **rózsaburgonya eladó.** Értekezhetni a tulajdonosnál **Rakottyáson**, u. p. Felső-Bátka. 3—3

Hirdetmény.

1404. sz. Alólirt bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. törvényszék, mint **esőbíróság 870/p. 1897.** számú végzése folytán a **vb. Steiner Bernátné** esődtömegéhez tartozó — még nem értékesített — s összesen 353 frt 18 krra becsült házi butorok, bolti árúk és felszerelések nyilvános bírói árverésen elfognak adatni.

Mely árverésnek a rimaszombati kir. járásbírósnak 1404/897. számú kiküldő végzése folytán Rimaszombatban nevezett vagyonbukott fötéri volt üzlet helyiségében leendő eszközzésére az **1897. évi márczius hó 26-ik** napjának d. u. 2 órája határidőül kintüzetik s ahoz a venni szándékozók ezennel meghívotnak azzal, hogy ezen határnapon az árverés alá bocsátott ingók készpénz fizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is el fognak adatni.

Kelt Rimaszombatban, 1897. márcz. 17.

Gasko, kir. jbir. végrehajtó.

3820. sz.

Hirdetmény.

A rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a **kir. kincstár** végrehajtónak **Lestál Károly** végrehajtást szenvedő elleni 32 frt 61 kr. tőke s jár. iránti árverési ügyében a végrehajtási árverést az 1881. évi 60. t.-cz. 144. §. s következő §§-ai értelmében a rimaszombati kir. törvényszék területen lévő Felső-Hangony községben fekvő s a felsőhangonyi 10-ik stjtkvben Lestál Károly, Lestál János kk., Lestál Mária kkoru és Kisgergely Brigitta kkoru tulajdonul felvett A. I. 1—18. sorszám alatt felvett ház, udvar, kert és külső ingatlanokból, valamint az ezután járó erdő, legelő-illetményből végrehajtást szenvedett Lestál Károlyt illető jutaléka vagyis az egész ingatlan egynegyedrészére a 350 frt kiküldési árban elrendelte s annak megtartására határnapul **1897. évi április hó 22-ik napjának** délelőtti 10 óráját Felső-Hangony községben a bíró házához tüzte ki, mely alkalommal a kérdéses ingatlanok becsáron alul is elfognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak a kiküldési ár 10 %-át azaz 35 frt — krt. készpénzben vagy az 1882. évi 60. t.-cz. 42. §-ban jelzett és az 1881-ik évi nov. hó 1-én 3333-ik szám alatt kelt igazságügyminiszeri rendelet 8 dik §-ában kijelölt ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni; avagy az 1881. évi 60. t.-cz. 170. §-a értelmében, a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt az árverés megkezdése előtt átszolgáltatni.

Kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Rimaszombat, 1896. évi december hó 15-én.

Alddorffer, kir. tszéki bíró.

Hirdetmény.

2962. sz. — A nagyrőcei kir. járásbírósnak mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a **magy. kir. kincstár** végrehajtónak **Frucsicz János** és **András** végrehajtást szenvedő elleni 23 frt 91 1/2 kr tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék (a nagyrőcei kir. járásbírósnak területén lévő Krokova községi határában fekvő, a Frucsicz János és Frucsicz András tulajdonát képező krokovai 44. stjtkvben foglalt ingatlanokra az árverést 372 frtban ezennel megállapított kiküldési árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1897-ik évi május hó 17-ik** napján d. e. 10 órákor Krokován a közsegházában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküldési áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsáranak 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a kelt igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ában, kijelölt ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. § a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt N.-Rőczen, 1896. évi december hó 31-én.

A nagyrőcei kir. járásbírósnak mint telekkönyvi hatóság.

Szecska, kir. albiró.

Herczegi balogvári uradalom.

Eladó magvak: Oberndorfi és olajbogyó répamag

1896. évi termés, fajtiszta, csiraképes, **kilogrammja 22 kr.**

Luczerna-mag

1896. évi termés, tiszta, arankamentes, csiraképes, fajtiszta, **kilogrammja 40 kr.**

Megtekinthetők: **Pusztá-Csobánka** (Gömör m.), vasuti állomás: **Rimaszécs.**

Közelebbi felvilágosítást nyerhetni a hercegi uradalom **rimaszécsi tiszt-tartói hivatalánál.**

4—*

Hirdetmény.

157. sz. — Alólirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. törvényszék 1897. évi 728. 729. és 755. számú végzése következtében **Dr Cziner Miksa** rimaszombati ügyvéd által képviselt **Feigel László, Havas Bertalan** s **Silbiger Armin** testvére javára 750 frt, 500 frt, 191 frt 93 kr s járulékaik erejéig **Stiglicz R.** ellen fogantatosított végrehajtás alkalmával lefoglalt és összesen 1244 frt 34 krra becsült házi butorok, ruhanemű árúk s bolti állványokból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a rimaszombati kir. járásbírósnak 1897. évi 976. sz. végzése folytán fentérintett tőke-tőkekövetelések és járulékaik, valamint későbbi felülfoglaltatott hitelezők követeléseik erejéig Tiszolozon alperes lakásán leendő eszközzésére **1897. évi márczius hó 22-ik** napjának délelőtti 8 órája határidőül kintüzetik és ahoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is elfognak adatni.

Kelt Rimaszombatban, 1897. évi márczius 10-én.

Gasko, kir. bírósági végrehajtó.